

تخریب زمین و منابع آبی، نتیجه توسعه کشاورزی بدون بهره‌وری است

در بیست و دومین نشست بهره‌وری، بررسی چالش‌ها و عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی در دستور کار قرار گرفت و نمایندگان بخش خصوصی و کارشناسان دانشگاهی در رابطه با آن اظهار نظر کردند.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از اتاق بازرگانی ایران؛ در ابتدای این نشست سید حمید کلانتری، رئیس هیات‌مدیره انجمن بهره‌وری ایران از اهمیت بهره‌وری در بخش کشاورزی گفت و چند پرسش اساسی را مطرح کرد که قرار شد در این نشست به آن‌ها پاسخ داده شود؛ بهره‌وری که به امنیت غذایی جامعه می‌انجامد، به چه عواملی بستگی دارد؟ اگر به اجرای بخش کشاورزی نگاه کنیم در کجاها با عنوان «نا بهره‌وری» و «بهره‌وری پایین» روبه‌رو هستیم؟ در قانون بهره‌وری مصوب سال ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی تمهیدات زیادی برای بهبود بهره‌وری آب و کشاورزی دیده شده؛ چقدر از این قانون اجرایی شده و چرا بخش زیادی از این قانون اجرا نشده است؟

او گفت: مقایسه آمار تولیدات کشاورزی نشان می‌دهد که در ابتدای

انقلاب تولید تاکنون محصولات کشاورزی از ۲۷ میلیون تن به ۱۳۰ میلیون تن رسیده است؛ یعنی ۵ برابر افزایش تولید داریم؛ اما سؤال این است که آیا افزایش همراه با بهره‌وری بوده یا اینکه با تخریب ثروت‌های اساسی مثل سفره‌های زیرزمینی آب به این حجم از افزایش رسیده‌ایم؟

رئیس هیات‌مدیره انجمن بهره‌وری ایران ادامه داد: در حال حاضر ۴۰۰ هزار چاه غیرمجاز در کشور وجود دارد. مسائلی مانند آموزش، مکانیزاسیون و کشاورزی هوشمند، توسعه آبیاری مدرن، کشت گلخانه‌ای و ترویج چه نقش و سهمی در بهره‌وری کشاورزی دارد؟ در نظام توزیع نهاده‌ها، تولید محصول و ضایعات و بهره‌وری چه چالش‌هایی داریم؟ در بحث یکپارچه‌سازی اراضی چقدر کشاورزی خرد را با مدیریت جامع توانسته‌ایم اصلاح کنیم؟ سیاست کشت که از وعده‌های وزاری کشاورزی بوده، چه نقشی در بهره‌وری دارد؟ شبکه‌های زیر سدها چه کمکی در بهره‌وری آب دارد؟

بعد از آن محمدحسین شریعتمدار، رئیس مرکز ملی مطالعات آب و کشاورزی اتاق ایران گفت: باید به بهره‌وری در همه ابعاد مسائل اجتماعی و اقتصادی توجه شود؛ توجه به بهره‌وری در همه حوزه اقتصادی لازم است؛ اسراف غیرضرور را می‌توان با دیدگاه بهره‌وری اصلاح کرد.

شریعتمدار گفت: در بخش ضایعات ۳۰ درصد محصولات کشاورزی، اگر معادل آبی آن را محاسبه کنیم، حدود ۱۳ درصد آبی مصرفی خواهد بود. باید بهره‌وری در اولویت کارهای اقتصادی و اجتماعی کشور قرار گیرد، باید ذی‌مدخلان، سیاست‌گذاران و مصرف‌کننده‌ها همه به این حوزه توجه کنند تا با جلوگیری از ضایعات عوامل تولید، ظرفیت‌ها برای پیشرفت کشور آزاد شود. از سال ۱۳۹۵ در کنفرانس اقتصاد آب که در زمان مهندس چیت‌چیان برگزار شد، به پیشنهاد ما کنفرانس آب دوسالانه شود و قرار شد در اتاق ایران برگزار شود.

بعد از آن عباس کشاورز - معاون مرکز ملی مطالعات آب و کشاورزی اتاق ایران - گفت: کشاورزی در ایران با چالش‌های متعددی روبه‌روست؛ علی‌رغم برنامه‌های پنج‌ساله توسعه هنوز چالش‌های حوزه کشاورزی به قوت خود باقی است و تشدید هم شده، این باعث شده که بهره‌وری در کشاورزی بالا نباشد و افزایش تولید کشاورزی از طریق فشار بر منابع و تخریب منابع همراه باشد. طوری که کار به جایی رسیده که تغییر جدی‌ای در پایداری زمین‌ها داریم. ما در سرزمین خشک و نیمه‌خشک

زندگی می‌کنیم ولی انتظارات ما کشاورزی شبیه مناطق پرباران است. از دهه ۳۰ مدل همین بوده و محصولات و فرمول غذایی هم در همین ترکیب است. این الگو برای کشور ما پیامدهایی دارد. بهره‌وری رشد نکرده و قدرت رقابت را از دست داده‌ایم و زمین‌ها فرسایش شدیدی دیده و درآمد کشاورزان کاهشی است و بدون افزایش درآمد، سرمایه‌گذاری برای توسعه ممکن نیست و دولت هم نمی‌تواند چنین هزینه‌هایی را تأمین کند. مصرف آب بر کشاورزی تحمیل شده است.

کشاورز گفت: سهم آب مصرفی کشاورزی ۶۰ میلیارد مترمکعب است، اما سطح زیر کشت محصولات دائم ما یعنی باغبانی و جنگل و از این قبیل از ۱.۹ میلیون هکتار به ۲.۵ میلیون هکتار رسیده است و چیزی معادل ۶۰۰ هزار هکتار افزایش داشته است. از طرفی بخش زراعت کشور که معمولاً هم به کم‌آبی مقاوم‌تر است ۱۰۰ هزار هکتار افزایش داشته است، درواقع یکی از دلایل کسری منابع آبی کشور همین توسعه‌های بخش کشاورزی است.

سرویس خبری: کشاورزی

منبع: اتاق ایران